

ODPIS

Sygn. akt VIII U 3208/15

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący SSO Maciej Nawrocki

Protokolant st. prot. sąd. Magdalena Pelz

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2017r. w Poznaniu

odwołania **A. M.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 27 sierpnia 2015r., znak: (...)

w sprawie **A. M.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o emeryturę

- 1. Zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu prawo do emerytury w wieku obniżonym z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 13 maja 2015r.,**
- 2. zasądza od pozwanego organu rentowego na rzecz odwołującego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

/-/ Maciej Nawrocki

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 sierpnia 2015 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.; dalej: ustawa emerytalno-rentowa) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43), po rozpoznaniu wniosku z dnia 12 maja 2015 r., odmówił A. M. prawa do emerytury.

Uzasadniając wskazał, iż wnioskodawca udowodnił łącznie 18 lat, 4 miesiące i 0 dni wykonywania pracy w szczególnych warunkach, przypadające w okresie od 1 stycznia 1974 r. do 30 kwietnia 1992 r. z tytułu zatrudnienia w Państwowym gospodarstwie Rolnym w C.. Natomiast do ogólnego stażu pracy zaliczono 24 lata, 11 miesięcy i 28 dni, na które składają się następujące okresy zatrudnienia:

- od 1 stycznia 1974 r. do 30 kwietnia 1992 r. w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w C.,

- od 1 maja 1992 r. do 5 maja 1992 r. i od 9 maja 1992 r. do 31 grudnia 1998 r. w (...) Sp. z o.o.

Tym samym organ rentowy stwierdził, iż A. M. nie wykazał 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, zaznaczając jednocześnie, iż nie uwzględniono okresu od 6 maja 1992 r. do 8 maja 1992 r., gdyż wnioskodawca przebywał na urlopie bezpłatnym. /vide decyzja w aktach ZUS/

Dnia 9 października 2015 r., w formie i terminie przewidzianym prawem, **A. M.** złożył odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę. Uzasadniając podał, iż nigdy nie składał wniosku o urlop bezpłatny. Również na świadectwie pracy z dnia 30 kwietnia 2003 r. nie wskazano, by korzystał w tym czasie z urlopu bezpłatnego. /vide odwołanie k. 2-4 akt/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. w odpowiedzi na odwołanie przytoczył argumentację prawną i faktyczną zaprezentowaną w zaskarżonej decyzji oraz wniósł o oddalenie odwołania. /vide odpowiedź na odwołanie k. 9 akt/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. M. urodził się dnia (...)

Odwołujący jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, ale dnia 11 sierpnia 2015 r. złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa.

Na dzień 31 grudnia 1998 r. odwołujący legitymuje się stażem pracy w szczególnych warunkach wynoszącym 18 lat, 4 miesiące i 0 dni oraz ogólnym stażem ubezpieczeniowym wynoszącym **bezsportnie** 24 lata, 11 miesięcy i 28 dni okresów składkowych.

bezsportne; nadto dowód: decyzja z dnia 10.09.2015 r. o ustaleniu kapitału początkowego (w aktach kapitału początkowego)

Dnia 12 maja 2015 r. odwołujący złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury przy obniżonym wieku emerytalnym i to z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach. W postępowaniu przed organem rentowym odwołujący złożył m.in.:

- świadectwo pracy z dnia 30 kwietnia 2003 r. wystawione przez (...) Sp. z o.o., w którym wskazano, iż był zatrudniony w okresie od 1 maja 1992 r. do 30 kwietnia 2003 r. jako pracownik fizyczny gorzelni – palacz,
- świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 10 czerwca 2015 r. wystawione przez Oddział Terenowy Agencji N. R. w S., w którym wskazano, iż odwołujący w okresie od 1 stycznia 1974 r. do 30 kwietnia 1992 r., będąc zatrudnionym w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w C. Zakład Rolny w Ż., stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał prace kierowcy ciągnika kołowego wymienione w wykazie A, dziale VIII, poz. 3 pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

Po analizie zgromadzonych dokumentów, decyzją z dnia 27 sierpnia 2015 r. organ rentowy odmówił prawa do emerytury. Zakład uznał, iż odwołujący udowodnił 18 lat, 4 miesiące i 0 dni wykonywania pracy w szczególnych warunkach, ale nie legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999 r. stażem ubezpieczeniowym w ilości 25 lat.

bezsportne; nadto dowód: dokumenty w aktach emerytalnych odwołującego

W okresie od 1 maja 1992 r. do 30 kwietnia 2003 r. odwołujący był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. Spółka powstała w wyniku przekształcenia Państwowego Gospodarstwa Rolnego Ż., w którym odwołujący był zatrudniony od 1 stycznia 1974 r. do 30 kwietnia 1992 r. Do przekształcenia doszło w maju 1992 r. Ani w świadectwie pracy z dnia 30 kwietnia 2003 r., ani w dokumentach znajdujących się w aktach osobowych pracodawca nie zamieścił informacji

o udzieleniu odwołującemu urlopu bezpłatnego w dniach od 6 do 8 maja 1992 r.. Informacja o udzieleniu urlopu bezpłatnego znajduje się w aktach NKP 3922, w deklaracji rozliczeniowej za miesiąc maj 1992 r., w której obok nazwiska odwołującego wpisano „6-8 url. bezpł.”. Tymczasem odwołujący w nie korzystał z urlopów bezpłatnych.

dowód: akta NKP 3922 (k. 52); akta osobowe odwołującego (k. 47); zeznania świadka J. S. (k. 35v); zeznania odwołującego (k. 49)

Z uwagi na kwestionowanie przez odwołującego prawdziwości złożonych przez niego podpisów w deklaracji za miesiąc maj 1992 r., Sąd postanowił przeprowadzić dowód z opinii biegłego grafologa na okoliczność ustalenia, czy podpis złożony jako A. M. na deklaracji rozliczeniowej za miesiąc maj 1992 r. (k. 6-7 akt sprawy oraz w aktach NKP 3922), został złożony przez tą samą osobę, która złożyła podpisy na deklaracjach znajdujących się w aktach NKP 3922 za miesiące: od czerwca do grudnia 1992 r. jako – A. M..

Biegła grafolog wskazała, iż przeprowadzane badania porównawcze przedłożonych materiałów wykazały, że dwa podpisy w postaci paraf, wystawione na A. M., umieszczone na deklaracji rozliczeniowej za maj 1992 r. w tabeli zatytułowanej „Potwierdzam wysokość podstawy wymiaru i odbiór świadczeń (...)” oraz na rewersie w pozycji „Potwierdzam zgodność danych zawartych w cz. Ib (...)” – prawdopodobnie są autentycznymi podpisami A. M., którego wzory podpisów załączono do badań jako materiał porównawczy.

dowód: opinia (k. 67-74)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dokumentów, zeznań świadka oraz zeznań odwołującego, a także opinii biegłego.

Sąd uznał za wiarygodne w całości **dokumenty** zabrane w aktach organu rentowego oraz aktach sprawy albowiem zostały one sporządzone przez kompetentne organy, w zakresie przyznanych im upoważnień i w przepisanej formie. W szczególności Sąd uznał za w pełni wiarygodne dokumenty dotyczące zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. znajdujące się w aktach sprawy. Autentyczność i wiarygodność dokumentów nie była kwestionowana przez strony, a Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu zatem na dokumentach tych oparto ustalenia faktyczne. Sąd co do zasady uznał także za wiarygodne akta NKP 3922 przedłożone przez organ rentowy oraz zawarte w nich zapisy. Jednakże Sąd nie uwzględnił karty za maj 1992 r., w której wskazano, iż odwołujący w okresie od 6 do 8 maja 1992 r. korzystał z urlopu bezpłatnego. Dokumenty te bowiem, w świetle pozostałego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym zeznań świadka i odwołującego, zawierają nieprecyzyjne dane.

Deklaracje rozliczeniowe sporządzone przez pracodawcę są dokumentami prywatnymi, który podlegają ocenie tak, jak wszystkie inne dowody. Nie korzysta przy tym z domniemania prawdziwości zawartych w nim oświadczeń i w związku z tym każda osoba mająca interes prawny może twierdzić i dowodzić, że treść złożonych oświadczeń nie odpowiada stanowi rzeczywistości. Dokument prywatny stanowi pełnoprawny środek dowodowy, który sąd orzekający może uznać za podstawę swoich ustaleń faktycznych, a następnie wyrokowania. Moc dowodowa dokumentu prywatnego jest jednak słabsza aniżeli moc dowodowa dokumentu urzędowego, ponieważ dokumenty prywatne nie korzystają z podstawowego w tym zakresie domniemania, iż ich treść jest zgodna ze stanem rzeczywistym (domniemania zgodności z prawdą) (vide komentarz do art. 245 kpc, K. Knoppek, Lex).

Postępowanie dowodowe wykazało, iż A. M. w spornym okresie od 6 do 8 maja 1992 r. nie przebywał na urlopie bezpłatnym, a domniemane, prawdopodobne podpisanie przez niego adnotacji odmiennej treści wynikało prawdopodobnie z niedbałości, z nieprzywiązywania wagi do spraw dokumentacyjnych (por. argumentacja pełnomocnika odwołującego w piśmie złożonym dnia 12.09.2016 r. – k. 91-92), być może także z podpisywania szeregu innych dokumentów związanych z przejściem do nowego pracodawcy od maja 1992 r.

Niewiele do sprawy wniosły **zeznanie świadka J. S.**, który jedynie potwierdził fakt pracy odwołującego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Sp. z o.o.

Za w pełni wiarygodne Sąd uznał **zeznania odwołującego**, które tworzyły zwartą i logiczną całość oraz korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym, w tym z dokumentami oraz zeznaniami świadka. Odwołujący przekonująco i rzeczowo wyjaśnił, że w 1992 r. (...) Sp. z o.o. powstała w wyniku przekształcenia Państwowego Gospodarstwa Rolnego Ż. i w maju 1992 r. nie korzystał z urlopu bezpłatnego.

W ocenie Sądu opinia przedstawiona przez **biegłego sądowego** w osobie H. N. – grafologa, została sporządzona wnikliwie i rzetelnie. Wyczerpująco i szczegółowo uzasadnia konkluzję zawartą w treści opinii, a mianowicie, iż dwa podpisy w postaci paraf, wystawione na A. M., umieszczone na deklaracji rozliczeniowej za maj 1992 r. w tabeli zatytułowanej „Potwierdzam wysokość podstawy wymiaru i odbiór świadczeń (...)” oraz na rewersie w pozycji „Potwierdzam zgodność danych zawartych w cz. Ib (...)” – **prawdopodobnie** są autentycznymi podpisami A. M.. Opinia nie jest zatem jednoznaczna. Nie zawiera bowiem stanowczej odpowiedzi na pytanie zawarte w tezie dowodowej. Wskazać tutaj należy, iż opinia biegłych ma na celu ułatwienie sądowi należytej oceny zebranego w sprawie materiału wtedy, gdy potrzebne są do tego wiadomości specjalne. Nie może ona natomiast być sama w sobie źródłem materiału faktycznego sprawy ani tym bardziej stanowić podstawy ustalenia okoliczności będących przedmiotem oceny biegłych.

Ustalenie stanu faktycznego należy do sądu orzekającego, a biegli powinni udzielić odpowiedzi na konkretne pytania dostosowane do stanu faktycznego sprawy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 22.09.2016 r., I ACa 314/16). Bezsprzecznie w maju 1992 r. doszło do przekształcenia Państwowego Gospodarstwa Rolnego Ż. w spółkę (...) Sp. z o.o. Odwołujący jako pracownik zatrudniony od wielu lat w tym samym zakładzie pracy, nie posiadał wiedzy odnośnie wprowadzanych zmian w związku z przekształceniem pracodawcy i wynikającej z tego ilości podpisywanych przez pracowników dokumentów. Ponadto takie same zapisy odnośnie udzielenia urlopu bezpłatnego zostały zawarte nie tylko przy nazwisku odwołującego, ale również innych pracowników.

Sąd zważył, co następuje:

Kwestią sporną było to, czy odwołujący może domagać się przyznania emerytury w wieku obniżonym z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej, emerytura przy obniżonym wieku przysługuje ubezpieczonym, którzy łącznie spełnią poniższe wymogi:

- mężczyzna osiągnie wiek lat 60,
- w dniu wejścia w życie ustawy, czyli na dzień 1.01.1999 r. posiada:
 - a) okres składkowy i nieskładkowy w ilości co najmniej 25 lat,
 - b) z czego co najmniej przez 15 lat wykonywał pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, a jeżeli przystąpił – złoży wniosek o przekazanie zgromadzonych środków na rachunku za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa.

Bezsprzecznie w niniejszej sprawie było to, iż:

1. odwołujący w dniu 13 maja 2015 r. ukończył 60 lat,
2. na dzień 1.01.1999 posiada ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach,
3. przystąpił do OFE, ale złożył wniosek o przekazanie zgromadzonych środków na rachunku za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa.

Sporne natomiast w sprawie było to, czy odwołujący legitymuje się 25 letnim stażem pracy – organ rentowy nie uznał bowiem okresu od 6 do 8 maja 1992 r. w (...) Sp. z o.o., stwierdzając, iż w tym czasie ubezpieczony korzystał z urlopu bezpłatnego.

Zgodnie z § 22 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. z 2011 r., Nr 237, poz. 1412) jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

1) legitymacja ubezpieczeniowa;

2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

W ust. 2 w/w przepisu wskazano, iż jeżeli ustawa przewiduje możliwość udowodnienia zeznaniami świadków okresu składkowego, od którego zależy prawo lub wysokość świadczenia, dowód ten dopuszcza się pod warunkiem złożenia przez zainteresowanego oświadczenia w formie pisemnej lub ustnej do protokołu, że nie może przedłożyć odpowiedniego dokumentu potwierdzającego ten okres.

W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być jednak dowodzone wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami. Nie mają więc zastosowania w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 7 grudnia 2006 r. I UK 179/2006, z dnia 14 czerwca 2006 r., I UK 115/2006, z dnia 25 lipca 1997 r., II UKN 186/97 i z dnia 2 lutego 1996 r., II URN 3/95).

Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, że odwołujący wykazał, iż spornym okresie nie korzystał z urlopu bezpłatnego. Wynika to przede wszystkim ze zgromadzonych dokumentów, w szczególności akt osobowych odwołującego oraz z zeznań odwołującego.

Powyższe oznacza zatem to, iż odwołujący spełnił trzeci z warunków przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, czyli 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, uwzględniając do stażu ogólnego pracy następujące okresy:

- od 1 stycznia 1974 r. do 30 kwietnia 1992 r. w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w C.,
- od 1 maja 1992 r. do 31 grudnia 1998 r. w (...) Sp. z o.o.

Przy ustaleniu, że odwołujący wykazał 25 lat pracy orzeczono jak wyroku na podstawie w/w przepisów i art. 477¹⁴ § 2 kpc i przyznano odwołującemu prawo do emerytury w wieku obniżonym z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 13 maja 2015 r., tj. od ukończenia wieku 60 lat – punkt 1. sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, w brzemieniu obowiązującym od dnia 1 sierpnia 2015 r. (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.) – punkt 2. sentencji wyroku.

/-/ Maciej Nawrocki